

Kje smo pri ustanavljanju TOZD

Že leta 1972 smo v podjetju začeli ustanavljati temeljne organizacije združenega dela. Za to delo je bila imenovana osemčlanska komisija, ki naj bi uresničevala ustavne amandmaje, predvsem pa 21. in 22. ustavni amandma.

Komisija je skupaj z družbeno političnimi organizacijami v podjetju skušala analizirati predvsem politično situacijo v zvezi z uvajanjem ustavnih sprememb v podjetju.

Ker gre pri ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela predvsem za kvaliteten premik — tako političen kot družbenoekonomski — v vsaki organizaciji združenega dela, je komisija leta 1972 opravila predvsem delo s področja javnega obveščanja pri organiziranju temeljnih organizacij združenega dela, analiziranja ekonomskega in političnega stanja v podjetju ter možnosti uvajanja ustavnih sprememb v prakso.

Od 18. do 25. decembra 1972 so bili v podjetju zbori delovnih ljudi, na katerih so bile razložene ustavne spremembe predvsem na področju ustanavljanja temeljnih organizacij združenega dela.

Na osnovi sprejetih sklepov zborov delovnih ljudi se je komisija lotila izdelave elaborata, s katerim naj bi delovnemu kolektivu prikazala utemeljenost ustanavljanja temeljnih organizacij združenega dela v našem podjetju.

Z odhodom posameznih članov komisije iz podjetja in z nekaterimi kadrovskimi spremembami v podjetju je bilo delo komisije oteženo. To je vplivalo tudi na

kasnitev posameznih rokov, ki so bili postavljeni za ustanavljanje TOZD.

Junija je komisija obravnavala predosnutek organizacije TOZD in nekaj načelnih določil, katere naj bi vseboval bodoči samoupravni sporazum.

Delavski svet je junija imenoval tudi novo delovno komisijo. Komisija ima 11 članov in je kooptirana s člani tistih delovnih enot, ki se bodo med letom organizirale v TOZD. Julija je komisija obravnavala drugi predosnutek organizacije TOZD v podjetju.

Predosnutek obravnava splošni del in obstoječe stanje v podjetju, temeljno organizacijo združenega dela — tovarna stavb-

nega pohištva, TOZD — tovarna montažnih objektov, TOZD — trgovska mreža in pa organizacijo skupnih služb. Predlog organizacije strokovnih služb, samoupravne organizacije in vlogo družbenopolitičnih organizacij je komisija v celoti sprejela. Posamezna nerazčiščena vprašanja oz. pripombe, ki jih je komisija dala na predosnutek, naj se dokončno izdelajo. Tak elaborat naj obravnavajo in potrdijo bodoči zbori TOZD.

Za normalen in čim hitrejši potek dela je komisija sprejela naslednje sklepe:

1. Predosnutek se s pripombami osvoji. Dokončno izdelan predlog naj obravnavajo družbe-

nopolitične organizacije podjetja med 20. in 30. avgustom 1973.

2. Predlog naj se da v obravnavo (bodočim zborom TOZD) septembra in oktobra.

3. Imenovane so bile naslednje komisije:

komisija za izdelavo samoupravnega sporazuma v sestavi: Boštjan Jocič, predsednik; Franc Gaber, član; Tomaž Peternel, član;

komisija za delitev premoženja med TOZD v sestavi: Jurij Žebre, predsednik; Lovro Kalan, član; Miloš Martinovič, član;

komisija za osnutek samoupravnih aktov TOZD v sestavi: Tine Kokelj, predsednik; Franc Pavlin, član; Tone Kužnik, član.

Ker je področje opisa posameznih poslovnih funkcij v strokovnih službah precej problematično, prav tako pa tudi posamezna delovna mesta, obseg dela na le-teh in vprašanja odgovornosti, naj se to dopolni v predlogu tako, da se formira komisija za opis poslovnih funkcij posameznih služb in opis delovnih mest v sestavi: Boštjan Jocič, predsednik; direktorji sektorjev, člani.

4. Celotna izdelana dokumentacija naj se predloži komisiji za ustanavljanje TOZD v verifikacijo, septembra in oktobra pa predloži zboru TOZD in se začne s konstituiranjem TOZD.

Boštjan Jocič,
dipl. inž.

Kako smo gospodarili v prvih petih mesecih

Proizvodnja je plan dosegla 82 %, če pa upoštevamo nižjo zaposlenost kot je planirana, pa znaša doseženi doseg proizvodnega plana podjetja 99 %. Če to primerjamo še z letnim planom, ugotovimo, da je proizvodnja izpolnila 36 % letnega plana, ob upoštevanju nižje zaposlenosti pa 41 %.

Od proizvodnih obratov sta plane dosegla le obrat vratnih elementov in letev ter enota montažnih objektov. Drugi obrati pa ne dosegajo plana.

Če podrobneje pregledamo doseganje proizvodnega plana, ugotovimo, da proizvodnja posameznih izdelkov ni usklajena s planom, kar povzroča tudi težave pri realizaciji.

Plan prodaje prav tako ni dosežen, saj znaša skupno dosežena realizacija v prvih petih mesecih 65.514.000 din, planirana pa 87.975.000 din, kar predstavlja le 74 %. Dosežena grosistična realizacija znaša 46.183.000 din, dosežena realizacija v trgovski mreži pa 19.452.000 din. V primerjavi s planom je torej doseganje prve 74 %, doseganje druge pa 75 %.

Podjetje je v periodičnem obračunu izkazalo 38.083.000 din celotnega dohodka, porabljena sredstva so znašala 32.206.000 din, dosežen dohodek pa je znašal 5.877.000 din. Iz tega doseženega dohodka je podjetje moralo pokriti 8.551.000 din dohodka, ki se nanaša na celotni dohodek v tem razdobju. Negativna razlika predstavlja izgubo v višini 2.674.000 din, ki je nastala zaradi nedoseženega dohodka.

V skupni izgubi predstavljajo odpisi terjatev, ki so starejši od 90 dni, 3.013.000 din. Te terjatve pa je podjetje po zakonu dolžno odšteti od celotnega dohodka oz. na ta način zmanjšujejo ustvarjeni finančni rezultat.

Aprila je podjetje zaradi večje realizacije kot v preteklih mesecih ustvarilo 450.000 din dobička, maja pa je bila realizacija zopet nižja od aprilske in je podjetje izkazalo 33.000 din izgube.

Tako lahko ugotovimo za preteklih pet mesecev poslovanja izgubo v višini 2.551.000 din.

Izguba se je v primerjavi s prvim tromesečjem zmanjšala, vendar aprila in maja v finančnem rezultatu niso upoštevani odpisi terjatev — te je treba obračunavati le ob periodičnih obračunih — ki pa se ne bodo zmanjšali.

Ugotavljamo, da se direktni stroški gibljejo na planirani višini, saj znaša odstotek doseganja 100. Prav tako ugotavljamo, da so indirektni stroški, čeprav so planirani visoko, pod planom, saj znaša odstotek doseganja 95. Kljub temu seveda trdimo, da so visoki in da pri tej višini moramo zdržati.

Kljub velikemu povečanju cen nekaterih osnovnih materialov stroški niso planskih cen nič prekoračili, očitno pa so porabljene vse rezerve. Povečanje cen materialu bo v negativnem smislu vplivalo na finančni rezultat v drugem polletju.

Boljši odstotek doseganja plana proizvodnje kot odstotek doseganja plana realizacije, poleg drugih kazalcev kaže tudi na večanje zalog izdelkov in trgovskega blaga v poslovalnicah, ki so se, čeprav vrednotene le po direktnih stroških, povečale za ca. 10.000.000 din. To povečanje pogojuje tudi povečanje napak na področju financ za zagotovitev nemotenega procesa proizvodnje.

Ko ugotovimo, da se direktni stroški gibljejo na nivoju planiranih, in indirektni stroški ne presegajo planiranih in da proizvodnja izpolnjuje plan bolje kot prodaja, da dosežene nabavne cene še ne presegajo planskih cen oz. povečanje v masi ne presega rezerve v planskih cenah, da dosegamo planirano stopnjo kritja, potem je očitno, da slab finančni rezultat izhaja iz premajhnega obsega prodaje. Čeprav je vzrok visokih zalog delno tudi v nesortiranosti izdelkov, je njihova višina in tudi finančni rezultat pogojen s premajhno prodajo. Zato povečanje obsega prodaje poleg ostalih naporov v poslovanju in proizvodnji zagotavlja boljši finančni rezultat.

Jurij Žebre

Konferenca aktiva ZM Jelovica

V soboto, 30. junija, je sekretariat osnovne organizacije ZK našega podjetja organiziral mladinsko konferenco, ki so se je udeležili tudi direktor, predsednik poslovnega odbora in predsednik sindikata. Udeležba je bila sicer dokaj skromna — prisotnih je bilo okoli 40 mladink in mladincev v glavnem iz proizvodnje. Kljub temu so vsi menili, da je mladinska organizacija potrebna in da se mladi želijo vključiti v družbenopolitična dogajanja podjetja.

Konferenca je skušala ugotoviti vzroke dosedanjega mrtvila, saj je kljub dobro pripravljeni in številno obiskani ustanovni konferenci l. 1971 mladinski aktiv obstajal le na papirju in se je tako upravičeno slišala kritika, da so mladi v Jelovici nesposobni in nezainteresirani. Mladina, kot tudi ostali, ki delamo v družbenopolitičnih organizacijah, bomo morali enkrat resnično ovreči te trditve in dokazati, da mladina v Jelovici ni nič drugačna kot v drugih podjetjih in da je sposobna in dovolj zrela, da aktivno poseže v samoupravno življenje podjetja.

Ob vedno bolj poudarjeni vlogi mlade generacije Jelovica ne sme stati ob strani, saj je 1/3 zaposlenih mladih. Generacije, ki danes stopajo v proizvodnjo, stopajo z boljšo delovno izobrazbo in s precejšnjo sposobnostjo za hitro prilagajanje sodobnim tehnološkim procesom. Seveda jim primanjkuje izkušenj. Strnejo se okrog

vsega, kar je novega, sodobnega ter obeta perspektivo in v proizvodnji in družbi postanejo nosilci novega. Starejši so bolj vključeni v obstoječi sistem, bolj so vezani in manj kritični. Res pa je, da v sedanji situaciji mladi nimajo tistega vpliva na odločanje, ki jim pri njihovem položaju pri delu, po njihovem proizvodnem prispevku pripada. Velika večina mladih proizvajalcev je še vedno povsem v mezdnem odnosu, ki je podoben položaju nekvalificiranih delavcev. Čeprav je delavski razred zelo mlad, pa je zelo slabo zastopan v organih samoupravljanja. Energijo mlade generacije in pripravljenost, da prevzema določene naloge, moramo čimbolje izkoristiti.

Razprava na konferenci je pokazala, da so osnovni in najbolj bistveni vzroki, zakaj mladinska organizacija pri nas ne more zaživeti naslednji:

pasivnost družbenopolitičnih organizacij, predvsem ZK,

kadrovanje v vodstvo aktiva,

odnosi vodstvo — člani aktiva, kakor tudi sama aktivnost mladih.

Osnovna organizacija ZK v našem podjetju je bila pasivna in se ni dolgoročneje ukvarjala z mladinskimi problemi. Bila je sicer iniciator ustanovne konference, vendar je premalo spremljala in sodelovala z aktivom po konferenci. Je pa res tudi to, da so mladi premalo aktivni in prizadevni, da pridobijo zaupanje in dostojno mesto v družbenopolitični akciji. Želja članov osnovne organizacije ZK je, da bi organizacijo pomladili in da potem ti mladi komunisti ne bodo dovolili pasivnega obnašanja do problematike mladih.

Vsaka organizacija ima tudi vodstvo in njej v prid je, da ni le formalno izvoljeno, temveč da je resnično vodstvo. Zaradi tega je izredno pomembno, katere mladince in mladinke se voli v predsedstvo in potem v ožji vrh aktiva. Vodstvo, ki je bilo izvoljeno pred dvema letoma zasluži ostro kritiko. Posebno predsednik Brane Dolinar se je pokazal kot zelo neresen in ni pokazal prav nobene volje za delo. Izjema je bila le Smiljana Oblak, ki pa je ob

začetni zagnanosti kmalu obupala. Novoizvoljeno vodstvo bo moralo imeti pred očmi predvsem to, da se bo moral vsak član izobraževati sam, analizirati svoje ravnanje in odpravljati napake. Obstaja pa tudi možnost, da bo kljub prizadevanju vodstva slišati kritične pripombe o delu organizacije. Velikokrat namreč poosebljamo organizacijo z vodstvom in pozabljamo, da je organizacija le toliko aktivna kolikor so aktivni njeni člani.

Konferenca je sprejela naslednje sklepe:

posvetiti se in dati poudarek vprašanju, ki so razen za mladino pomembni tudi za ostale člane kolektiva. Predvsem skrbi za družbenopolitično pravilnost vseh pomembnejših ukrepov v podjetju,

ker zahteva dajanje pripomb in predlogov najprej poznavanje problemov, znanja in izkušenj, naj se poskrbi za organizirano izobraževanje mladih,

organizacija športnih, kulturnih prireditev, zabav, izletov, srečanj itd., predsedstvu naj bo osnova pri sestavi delovnega programa sprejeti program iz leta 1971, vendar naj bo v njem zapisano le toliko, kolikor se bo resnično napravilo.

Preobširno zastavljene naloge imajo za posledico, da s programom preveč obljublamo, storimo pa malo. Kar je sprejeto, mora postati resnična obveza.

V predsedstvo aktiva ZM so bili izvoljeni: Vinko Mesec, Jože Repinc, Tatjana Likar, Anica Ušeničnik, Marjan Arnol, Matjaž Tičar, Milan Božič, Roman Oblak, Stane Okorn, Dušan Selak, Zdenko Repič, Milan Kalan, Marija Krek, Mira Bergant in Milena Demšar.

Nadzorni odbor: Cveto Kajin — predsednik, Kati Zupančič in Jože Okorn.

Novoizvoljeno predsedstvo je na prvem sestanku izvolilo petčlanski sekretariat, ki ga sestavljajo: Vinko Mesec — predsednik, Jože Repinc — podpredsednik, Tatjana Likar — tajnik, Anica Ušeničnik — blagajnik in Marjan Arnol — član.

Novoizvoljenemu vodstvu želimo uspešno vodenje aktiva in upamo, da bo oživel mladinsko organizacijo. Prav je, da tudi mladi prispevajo k reševanju trenutno zelo perečih problemov, ki zahtevajo dosledno izpolnjevanje sprejetih nalog.

Sekretar OO ZK
Brane Medja

Spremenjena najmanjša dolžina letnega dopusta

Delavski svet podjetja je na seji 29. junija sprejel sklep, da znaša dolžina dopusta najmanj 18 dni. Do dopusta je upravičen delavec že po 6-mesečni neprekinjeni zaposlitvi.

Tako imajo letos vsi delavci, katerim je bil določen letni dopust na manj kot 18 dni, pravico do najkrajšega dopusta v podjetju 18 dni. Delavcem, ki so imeli dopust določen na 18 dni ali več, pa ostane dolžina letnega dopusta nespremenjena.

Sprememba dožine najkrajšega dopusta je bila sprejeta na delavskem svetu po hitrem postopku zaradi tega, ker je začel veljati maja 1973 zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu. Le-ta je predpisal

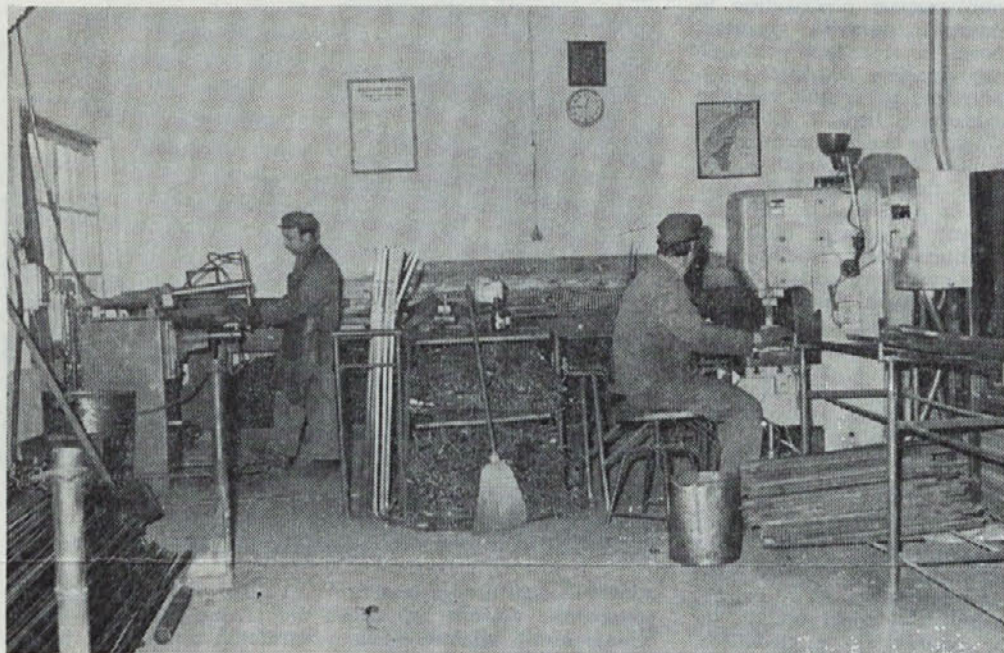
likšnem obsegu bomo lahko uveljavili še druga merila.

In kaj predstavlja povišanje dolžine najmanjšega dopusta?

Povišanje dolžine najmanjšega dopusta predstavlja neplaniran večji izpad delovnih

secu. Zato je dolžnost obratovodje ali vodje oddelka oz. posameznega direktorja sektorja, da je pozoren na to, da bo delavec, ki ima letni dopust določen na dolžino 12 dni, dopust uporabil tako, da bo v njegovi dolžini najmanj ena prosta sobota. Delavec, ki ima letni dopust 18 dni, najmanj ena do dve prosti soboti. Delavec, ki ima letni dopust 24 dni, najmanj dve prosti soboti. Delavec s 30 delovnimi dnevi, pa najmanj tri proste sobote.

Ivan Breznik

najnižjo dolžino letnega dopusta.

S povišano najnižjo dolžino letnega dopusta se je tako zmanjšal razpon med najdaljšo in najkrajšo dolžino letnega dopusta s 16 na 12 dni, saj je ostala najdaljša dolžina letnega dopusta nespremenjena, in sicer 30 dni.

Delavski svet bo konec letošnjega leta razpravljal o nadaljnjih spremembah meril za letne dopuste, saj so s prenešenim zakonskim predpisom dejansko prizadeali delavci, ki so imeli do sedaj odmerjen letni dopust na 18 dni.

Sprememba meril pa bo zelo težavno delo, saj zakonski predpisi določajo, da morajo delovne organizacije pri določanju dolžine letnega dopusta upoštevati predvsem: težo dela, zahtevnost dela, vpliv dela in delovne okolice na delavca, telesno in duševno napetost pri delu, posebne socialne razmere, v katerih živi delavec idr., letni dopust pa je odvisen predvsem od delovne dobe in od drugih obdobji, ki so po zakonu izenačena z delovno dobo.

Ce pa želimo, da bi z dolžino letnega dopusta stimulirali delavčovo delovno dobo ter imamo za stimulacijo 40 let oz. 35 let delovne dobe na voljo 12 delovnih dni, pa je vprašanje, kako in v ko-

ur ob tem, da so izostanki z dela že tako v podjetju vsako leto v nenehnem porastu. Prizadevanja samoupravnih organov pa so usmerjena v zmanjšanje izostankov z dela. Zato lahko pričakujemo, da bo kakršnokoli povečanje dolžine letnega dopusta tudi drugim delavcem v letu 1974 zelo težko in verjetno nesprejemljivo. Saj bi morali gledati predvsem na to, da bi z novimi merili dosegli tako razdelitev dolžine letnega dopusta, da ne bi še dodatno povečevali izostankov z dela.

In še tole. Na seji delavskega sveta je bilo postavljeno vprašanje glede prostih sobot v času dopusta.

Vsem članom kolektiva za to še tole pojasnilo:

Proste sobote se vštejejo v delovno dobo, ti dnevi pa so z drugimi tudi izenačeni glede drugih pravic iz delovnega razmerja. Zato se proste sobote tudi vštejejo v letni dopust, če pride prosta sobota v čas letnega dopusta. Vendar si ne smemo delati utvar, da bi lahko na ta način spekulirali in si podaljševali letni dopust tako, da bi prišli npr. na dan pred prosto soboto na delo ipd. Vodja obrata delavcu dovoljuje letni dopust, torej tudi njegovo dolžino. Vsi pa vemo, da imamo v poletnih mesecih največ eno delovno soboto v me-

Krvodajalska akcija

Letos praznujemo 20-letnico, odkar v Sloveniji brezplačno dajemo kri. Leta 1953 je bila dana pobuda, da pridemo na brezplačno darovanje krvi. Marsikdo se je takrat spraševal, ali se bo krog krvodajalcev zmanjšal ali povečal. Takrat je rdeči križ Slovenije začel akcijo za zbiranje krvodajalcev. Tako pripravljena akcija je bila ena izmed mnogih, ki je pokazala humanost darovalcev krvi.

Zamisel je presegla vsa pričakovanja. Leta 1952 je bilo registriranih 11.694 krvodajalcev. Že v prvem letu brezplačnega krvodajalstva pa je število naraslo na 20.210 darovalcev.

Po tem času je število krvodajalcev vsako leto skokovito naraščalo in lani doseglo 84.875 darovalcev.

Prebivalstvo pa pokaže solidarnost tudi v izrednih akcijah. Tudi naš kolektiv se v vse večjem številu odziva na te humane akcije in je lani darovalo kri prek 100 članov kolektiva iz vseh naših obratov.

Občinski odbor rdečega križa Škofja Loka tudi letos organizira redno krvodajalsko akcijo 21., 22. in 23. avgusta.

Štipendiranje

Naše podjetje štipendira 20 dijakov oz. študentov na raznih šolah. Štipendije imajo študentje na naslednjih šolah: tehnična srednja šola, lesni odsek — 4 štipendije; gradbena srednja šola — 2; ekonomska srednja šola — 5; upravno-administrativna šola — 3; ekonomska fakulteta — 2; biotehniška fakulteta, lesna smer — 3; filozofska fakulteta — 1 štipendija.

Poleg rednih štipendij omogoča podjetje zaposlenim delavcem izredno izobraževanje na stroške podjetja. Delavci izredno študirajo na naslednjih šolah: tehniška šola, lesni odsek — 2, tehniška šola,

strojni odsek — 1, ekonomska srednja šola — 2, upravno-administrativna šola — 1, višja ekonomsko-komercialna šola — 3, višja šola za organizacijo dela — 1, višja gradbeno-tehnična šola — 1.

V podjetju se torej izobražuje 11 delavcev, od tega samo eden za delo na svojem delovnem mestu. Zahtevnejša strokovna mesta ali druga delovna mesta bodo torej na voljo 31 našim štipendistom in izrednim študentom.

Kolegij glavnega direktorja podjetja pa je o štipendiranju razpravljala junija ter sprejela sklep, da se naj dodatno razpišejo v šolskem letu 1973/74 še naslednje štipendije: študij na visokih šolah — 3, študij na višjih šolah — 3, šolanje na srednjih šolah — 12.

Ob predvidevanju, da bodo samoupravni organi sprejeli predlog o razpisu navedenega števila štipendij, bo podjetje izobraževalo v šolskem letu s štipendiranjem 49 dijakov oz. študentov.

S štipendisti podjetja je bil 28. junija sestanek v podjetju, ki ga je vodil glavni direktor. Na sestanku so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Štipendistom se mora redno pošiljati glasilo podjetja.

2. Sistem določanja višine štipendij naj bi se spremenil, študente pa naj bi se nagrajevalo po opravljenih izpitih.

3. V nagrajevanju študentov po opravljenih izpitih naj se vključi tudi opravljanje izpitov tujih jezikov, ali pa naj se izobraževanje iz tujih jezikov uredi enako kot za druge člane kolektiva.

4. Študentom naj se pomaga pri nabavi knjig.

5. Komisija v sestavi treh štipendistov mora najkasneje do 30. julija 1973 izdelati predlog štipendiranja.

6. Študentje morajo praviloma opravljati seminarske naloge in diplomske naloge s področja problematike podjetja.

Franc Gaber

Ivan Breznik

Kadrovske vesti

(Junij 1973)

NOVI SODELAVCI

V strokovnih službah: Vin-ko Orehar.

V trgovski mreži: Pavel Na-stran in Ante Karatović.

V obratu oken in notranjih vrat: Stanislav Guzeli in Av-gust Peternelj.

V obratu vhodnih in garaž-nih vrat: Milan Božič in An-drej Lunar.

V obratu montaže stavbne-ga pohištva: Jože Rupar.

V obratu Predvdor: Miha Arnež.

V obratu Gorenja vas: Jo-žef Zajec.

V delovni organizaciji so se v času šolskih počitnic za-poslili tudi naslednji učenci in dijaki srednjih šol: Boris Fojkar, Drago Carman, Da-rinka Orehovec, Zdenka Jezer-šek, Franc Vidic, Marija Je-lovčan, Anka Golar, Gorazd Krajnik, Franc Tičar, Milan Bernik, Jožefa Florjanič in Janja Vujica.

Novim sodelavcem in dija-kom želimo v novem delov-nem okolju obilo dobrega po-čutja in delovnih uspehov.

V istem času so prenehali z delom naslednji delavci:

Na odsluženje vojaškega ro-ka so odšli: Ljubo Lozar, Leo-pold Kržišnik, Franc Moho-nič, Branko Pirc in Božidar Omejec.

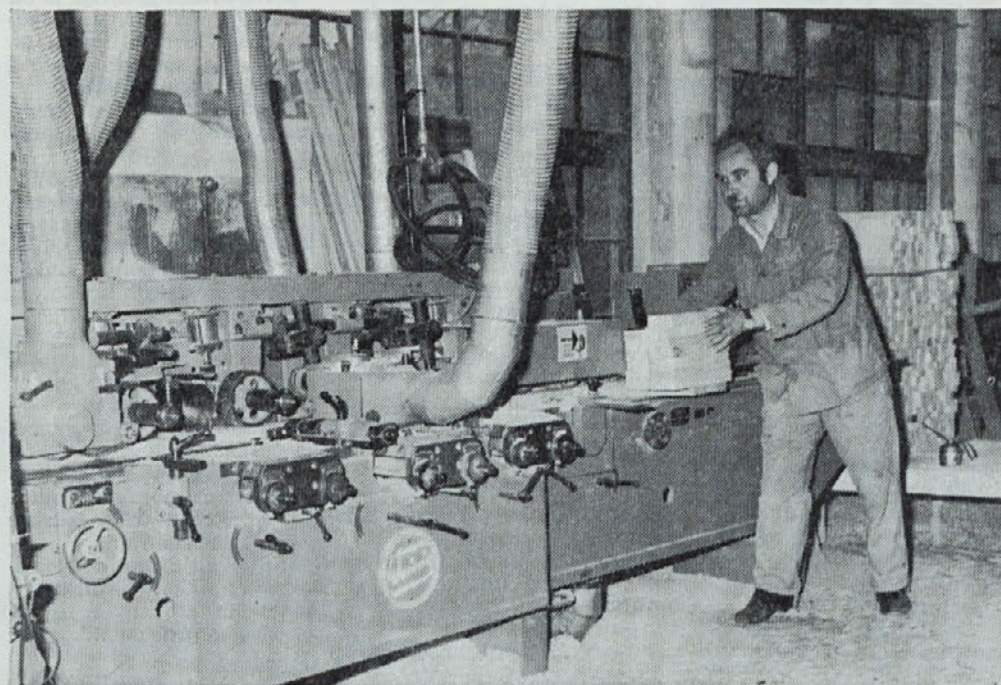
V rednem odpovednem ro-ku: Milka Setnikar in Janez Jeršin.

Sporazumno prenehanje de-la: Jože Blažič.

Samovoljno prenehanje de-la: Ivan Pavličević.

Upokojena pa je bila Anto-nija Novak, ki se ji za dolgo-letno delo v podjetju zahva-ljujemo.

JELOVICA — Glasilo delovnega kolektiva Jelovica, lesna industrija Skofja Loka — Ureja odbor delavskega sveta za informacije in tisk: Franc Jenko, inž. Tomaž Peternel, Jože Tičar, Jože Demšar, Mirko Bondi, dipl. inž. Jurij Seme in Franc Pavlin — Odgovorni urednik: Franc Pavlin — Tisk CP Gorenjski tisk, Kranj v 1100 izvodih

Izvoz in kvaliteta

Naše podjetje že od leta 1971 izvažja stavbno mizarske izdelke v Zahodno Nemčijo, kjer je v dobavo vključena tudi neposredna montaža izdelkov na gradbiščih. Izvoz teh izdelkov je dosegel največji obseg v drugi polovici leta 1971 in prvi polovici leta 1972. Dobave so bile predvsem namenjene za olimpijsko naselje in še nekatere druge stanovanjske objekte. Leta 1972 so bila v Nemčiji odprta naslednja gradbišča:

1. Naselje Mozart (dobava oken in vrat) objekt I., II. v skupni vrednosti ca. 522.000 mark.

2. Olimpijsko naselje (do-bava oken in elementov) 20 objektov v skupni vrednosti ca. 1.691.000 DM.

3. Objekti Münchner Grund (sobna vrata) 4 objekti v skupni vrednosti ca. 167.000 mark.

4. Presscenter in G 2 (do-bava vrat) 5 objektov ca. 310 tisoč DM.

5. Naselje Sintpert in Nau-pia (vrata) 5 objektov ca. 155 tisoč DM.

6. Fuschsbau (reprezent. stanovanjska stavba) 1 objekt ca. 320.000 DM.

7. Objekti Perlach (okna in elementi) 5 objektov ca. 185 tisoč DM.

8. Naselje Gundrum Andre-strasse (okna) 6 objektov ca. 625.000 DM.

Iz tega je razvidno, da so bila dela zelo obsežna, še tež-ji problem pa je bil pri vgra-jevanju na posameznih grad-biščih. Montažo izdelkov so opravljali naši usposobljeni monterji, v konicah pa je bi-lo na vseh gradbiščih več de-lavcev različnih poklicev iz različnih krajev naše domo-vine.

Dobave so bile vezane na določene dobavne roke, ker je bil zaključek del za večino objektov vezan na začetek olimpijskih iger v Münchnu.

Razumljivo je, da podjetje za tak hiter start na inozem-skem tržišču ni bilo dovolj pripravljeno in da so se s tem v zvezi pojavljale naj-različnejše težave. Sam obseg del je bil v celoti razviden šele, ko se je začela monta-ža na kraju samem. Danes, ko je zadeva mimo, lahko tr-dimo, da je podjetje s skup-nimi naporii proizvodnje in montaže opravilo gigantski posel in si s tem pridobilo neprecenljive izkušnje, ki so potrebne za nastop na tako zahtevnem trgu. Posebna za-sluga gre našim stariim mon-terjem, ki so vzdržali na te-renu tudi v najtežjih pogo-jih in po svojih močeh pri-spevali h končni obliki in kvaliteti naših izdelkov pri vgrajevanju in oddaji del na kraju samem. Omembe vred-no je dejstvo, da je za pro-dajo izdelkov pomembna iz-java vsakega posameznega stanovalca, da na kvaliteto izdelkov nima nobenih pri-pomb. To pa predstavlja naj-težji problem, ker stanoval-ci čez dan niso doma, lov-ljenje v večernih urah pa predstavlja svojevrstno pre-izkušnjo živcev. Ljudje se iz-govarjajo, da nimajo časa, da imajo goste, da so pri po-sebni televizijski oddaji, da se odpravljajo v gledališče, na obisk itd. Nešteto krat mora vodstvo montaže uporabiti vse mogoče načine, da se do-kopljje do zahtevanih izjav. Te ovire pa ni možno obiti, ker je to določeno s splošni-mi pogodbenimi pogoji.

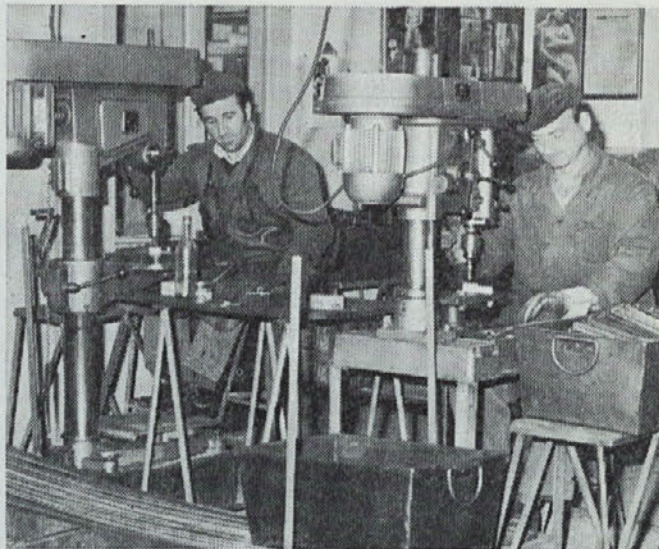
Naj v ilustracijo navedem nekaj primerov najrazličnej-ših pomanjkljivosti, ki so opažene na teh gradbiščih. Pomanjkljivosti je možno

razdeliti v dve glavni skupi-ni.

1. Nedosledna izdelava in dobava, ki vsebuje skrite (a) in vidne (b) napake;

2. Nedosledna montaža, ki prav tako vsebuje skrite (a) in vidne (b) napake.

Pod 1. a) lahko razvrstimo naslednje primere: uporabo nepravilno osušenega žagane-ga lesa — osušitve, uporabo neustreznih lepil, nekvallitet-no krpanje napak, neustrez-na predpriprava za površin-sko obdelavo, netočno nale-ganje na tesnila, netočna vstavitev tesnil in odkapnic,

uporaba neustreznega lesa za pokončnike vratnih kril, za-bijanje lesnih vijakov — na-mesto uvijanja;

Pod 1. b) razvrstimo na-slednje primere: groba stroj-na obdelava, nepravilne di-menzijske kril in okvirjev, ne-usklajeno medsebojno stiče-nje, grobi sledovi brusilnih strojev, nekompletna monta-ža okovja, neustrezno monti-rano okovje, groba popravila posameznih sestavnih delov, groba predstavitev priporni-kov in nasadil, netočna širina sestavnih delov podbojev, po-vršinska obdelava pomanj-kljivo opravljena, embalira-nje premalo osušenih vratnih kril;

Pod 2. a) razvrstimo na-slednje primere: neustrezno spajanje posameznih elemen-tov, neustrezno pritrdjevanje posameznih elementov, površ-no tesnenje elementov ob be-tonski steni, zabijanje lesnih vijakov namesto uvijanja, grobo kitanje zunanjih po-vršin;

Pod 2. b) razvrstimo nasled-nje primere: grobe poškodbe izdelkov pri montaži, ne-ustrezni zaključki in medse-

bojni spoji, nefunkcionalno delovanje okovja, poškodbe sten, podob, instalacij, stekel, opreme, grobo opravljena de-la pri tesnenju fasade, neči-sti zaključki pleskarskih del, napačno vgrajevanje izdel-kov.

Poleg tega povzročajo veli-ke težave pri montaži tudi nekompletne dobave. To predstavlja dobave nekom-pletnih sestavov posameznih pozicij, nekompletnih enot posameznih etaž ali odsekov fasade po gradbenem planu, včasih pa tudi samo spojni in pritrjevalni material.

Velike težave povzročajo tudi razne poškodbe na že vgrajenih izdelkih, ki jih po-vzročajo neznani povzročite-lji, največkrat seveda gradbe-ni delavci ali izvajalci raznih obrtniških del. Ugotavljanje krivca je vedno problematič-no, v končni fazi pa moramo oddati intaktne izdelke.

To daje približno sliko, kaj vse se lahko pojavlja pri iz-delavi in montaži naših iz-delkov. Če si posamezne pri-mere podrobneje ogledamo, ugotovimo, da nobena od teh pomanjkljivosti ne predstavl-ja za nas nepremostljive ovi-re.

Ob upoštevanju splošnih strokovnih kriterijev, nekaj več pozornosti in vestnosti, nam odprava teh pomanjklj-i-vosti predstavlja lahko le ne-kaj več vložnega delovnega časa, ki pa ni v nikakršnem proporcju z eventualnimi stro-ški popravil. Zavedati se mo-ramo, da z nekvallitetnim de-lom kvarimo ugled sebi in podjetju in da se bomo ob takih pogojih vse težje vklju-čevali v domače in evropsko tržišče.

Zdravko Ribnikar, inž.

DOSEŽENA REALIZACIJA V JUNIJU

Grosistična prodaja	10.248.338,55 din
od tega izvoz	1.016.680,35 din
Maloprodaja (poslovalnice)	4.772.885,20 din
od tega izvoz	805.845,00 din
Celotna realizacija	15.021.223,75 din

Iz kronike okteta Jelovica

Nadaljevanje

Celovečerni koncert je oktet izvedel še v Ratečah, kjer pa je bil obisk zelo slab. Vendar pa so najzvestejši ljubitelji petja toplo pozdravili pevce.

V zimskih mesecih je oktet naštudiral nekaj novih skladb in jih posnel za arhiv RTV. Te skladbe so: Na vsočem Obirji, K'nis liepa, Sem se rajtov ženiti, Pesem samotarja in Kadar jes na pvaninco hrem.

Prosvetni delavci s Koroške so imeli v Škofji Loki večdnevni seminar. Ob sprejemni slovesnosti je nastopil tudi oktet Jelovica. Slavlje se je potegnilo do poznih ur. Oktet je skupaj s koroškimi kulturniki zapel še prenekatero znano pesem.

Aprila je oktet zapel v Kranjski gori na zborovanju gorenjskih turističnih delavcev. Dvajset pesmi je navdušilo številno občinstvo.

Tenorist okteta Jelovica Leon Marolt je povabil oktet v obrat Slovenjalesa v Medvodah, da skupaj proslavijo jubilej te delovne enote. Leon Marolt je namreč direktor v tej tovarni, zato je bil ansambel še posebno toplo sprejet. Pevci so se oddolžili s številnimi pesmimi.

Prvič je nastopil oktet Jelovica pred TV kamerami 24. aprila. To je bilo v ljubljanskem Tivoliju skupaj z Zadoljnjimi Kranjci v pesmi Naš trobentar.

Radijski posnetki okteta Jelovica so bili predvajani v Četrtkovem večeru domačih pesmi 4. maja.

Ljubljanska TV je bila sredi priprav za nove oddaje na rodni in drugih pesmi. Med ansambli, ki so sodelovali pri tem snemanju, je bil tudi oktet Jelovica. Snemanje je vodil režiser Anton Marti.

Ponovno je bil pred TV kamerami oktet Jelovica 9. maja. Tokrat v Škofji Loki. Ekipa TV je tedaj posnela samostojni program okteta Jelovica za tradicionalno oddajo Po domače.

Za maj je bilo določeno ponovno snemanje na Radiu Ljubljana, tokrat pesmi, namenjene za tekmovalni program, ki ga je razpisal Radio Ljubljana. Da bi interpretacija teh skladb uspela, je oktet povabil na generalko Tomaža Tozona, producenta za narodno-zabavno in narodno glasbo pri RTV Ljubljana. Tomaž Tozon je bil že prej znanec našega ansambla, saj je sam vodil nekatera snemanja okteta Jelovica na RTV.

Kot strokovnjak je prijateljsko odsvetoval snemanje, ker študij melodij še ni dozorel. Na radiu je predlagal odložitve snemanja na jesen 1972.

Svojo odločitev je Tomaž Tozon podkrepil z odločnimi argumenti. Kot poznavalec pogojev mu tudi ni ugajal izbor pesmi, saj nekatere niso ustrezale ne sestavi ansambla in ne strokovnim pogojem razpisa. Tomaž Tozon se je zadržal tudi pri načinu interpretacije, ki jo zahteva posebno renesančne skladbe, od katerih je bila ena določena za snemanje. Analiza izbora in interpretacija skladb je bila v celoti temeljita.

Pevci okteta Jelovica so uvideli, da bo treba študij le-teh pa tudi preostalih skladb spremeniti. Za okteto je bil sestanek s strokovnjakom na vokalnem področju Tomažem Tozonom kot revolucija. Sklenili so povprašati Tomaža Tozona, če bi prevzel vodenje in vadbo ansambla. Tomaž Tozon je odgovoril, da bi sprejel ponujeno delo. Ker pa čuti do sedanjega vodje prof. Peregrina Capudra moralno in stanovsko spoštovanje, tega ne more sprejeti. Predlagal je, naj se pevci pomenijo s prof. Capudrom. Prof. Capuder je bil seznanjen s sklepom in je ponudeno ostavko sprejel. Oktet je obvestil Tomaža Tozona, da je prof. Capuder razrešen vseh obveznosti pri zboru in da Tozon prevzame vodenje okteta. Tozon je pristal na ponudbo in tako je oktet dobil novega, nadarjenega strokovnjaka, prekaljenega dirigenta že nekaterih znanih zborov v Ljubljani in poznavalca vseh dogajanj v sodobnem načinu dela na glasbeno-vokalnem področju.

Vsi ti dogodki pa seveda ne pomenijo, da oktet pod vodstvom prof. Capudra ni uspeval. Nasprotno! Oktet je napravil pod njegovim vodstvom vzpon v tako kratkem obdobju, da ga tudi največji optimisti niso pričakovali. Prof. Capuder je oral ledino in bil skupaj s pevci deležen številnih sadov dela. Za vse uspehe treh let ima velik del

zaslug. Ime Peregrina Capudra bo ostalo vidno v zgodovini okteta Jelovica. Pevci pa se ga bodo spominjali kot prvega učitelja ter kot umetnika-človeka.

S Tomažem Tozonom je oktet vseeno precej pridobil. Je poznavalec razmer v slovenski vokalni glasbi, saj je zaposlen pri RTV Ljubljana, kjer je priznan strokovnjak na področju glasbe. S tem pa še ni rečeno, da bodo odslej za oktet Jelovica vrata RTV odprta. Nasprotno! Tomaž Tozon je napovedal obilico trdega dela. Sele nato bi si upal povabiti oktet v studio. Tomaž Tozon je po tej plati zares samokritičen in nikakor ni zadovoljen tudi z relativno uspešnim študijem. Delo je pogoj za uspeh.

Pod novim vodstvom je oktet nastopil ob 20-letnici veltgovine LOKA. Vaje okteta so bile namenjene predvsem nastopom v poletnih mesecih.

Oktet se je odzval razpisu »Festivala dalmatinskih klapa«, ki bo že 6. leto v Omišu. To je festival izvirne dalmatinske pesmi, na katerem nastopa po 15 najboljših sestavov iz vse Dalmacije pa tudi od drugod. Pred oktetom je bila avdicija in če bi uspela, potem se posveti vse delo omenjenemu festivalu.

(Se nadaljuje)
Franc Jenko

Zgodnje priprave za IV. jugoslovanski kongres medicine dela

Znano je, da smo bili Slovenci 1971. leta organizatorji III. jugoslovanskega kongresa medicine dela v Ljubljani. Ker je sedež jugoslovanskega združenja za medicino dela v sedanji štiriletni mandatni dobi po Statutu v Sarajevu, bodo tokrat kolegi iz Bosne in Hercegovine organizatorji naslednjega IV. jugoslovanskega kongresa medicine dela.

Že tečejo priprave za določitev mesta kongresa, termina in okvirne tematike kongresa. Predvsem na področju tematike kongresa se predvidevajo pester in sodobne novosti, ki bi dale kongresu čimbolj aktualni poudarek in čimvečjo strokovno raven.

Upravni odbor jugoslovanskega združenja za medicino dela je na seji februarja 1973 določil preliminarne teme IV. jugoslovanskega kongresa za medicino dela. Kongres bo junija 1975. leta v Sarajevu.

Preliminarne teme so:

1. Zaščita zdravja delavcev v lesni industriji,
2. Biološki efekti in zaščita delavcev, ki so izpostavljeni elektromagnetnemu valovanju,
3. Ergonomija s posebnim ozirom na adaptacijo,
4. Eksperimentalne raziskave na celičnem in molekularnem nivoju medicine dela,
5. Invalidnost dela in zdravstveno varstvo delavcev,
6. Proste teme.

Seveda so to le preliminarne razprave, vendar pomembne in kar je posebej pomembno, pravočasne ter z vso potrebno širino. Organizatorji si želijo, da bi poleg aktualnosti in strokovnosti kongres bil tudi praktičen ter privlačen ne samo za zdravnike iz medicine dela, temveč tudi za varnostne inženirje, industrijske psihologe, socialne delavce v delovnih organizacijah, industrijske medicinske sestre, šefe kadrovske službe v delovnih organizacijah, poklicne svetovalce in usmerjevalce, sociologe dela in politologe.

Kongres bo organiziran in uspešen le ob vsestranski podpori sekcij za medicino dela zdravniških društev vseh republik in pokrajin ter vseh zainteresiranih družbenih in političnih skupnosti ter predvsem ob vsestranski podpori delovnih organizacij in delavcev, ki jim je kongres namenjen.

dr. Mario Kocjančič

Prav je, da vemo tudi to

KVALITETA IN ZANESLJIVOST

Ukrepi včasih in zdaj...

Precej je bilo napisanega glede kvalitete, vendar vse kaže, da se ponekod ne znanimo ali pa ne upamo postaviti po robu nequaliteti. Niti ni prepotrebnih ukrepov proti tistim, ki s svojim nevostnim delom povzročajo dosti izmeta, dodatno delo in velike stroške.

Nekateri menijo, da je bilo od pamtikev tako. O, kje pa. V starih časih so bili ukrepi precej strogi. Celotno življenje je bilo na kocki. Pa si oglejmo, kakšni so bili

UKREPI PETRA VELIKEGA GLEDE KAKOVOSTI IN ZANESLJIVOSTI povzeti po zgodovinskih virih. Ukaz se glasi:

§ 1.

Ukazujem, da se gospodarju tovarne orožja v Tuli Korinlu Beloglasu naloži z bičem in ga pošlje v samostan na prisilno delo, ker se je on, nesramnež, predrznil prodati carski vojski neuporabne topove in puške. Starešino Froila Fuksa bičati in poslati v Azov, da ne bo žigosal slabega orožja.

§ 2.

Ukazujem, da se oddelek za orožje iz Petersburga preseli v Tulo, kjer naj se pazi noč in dan, da bo orožje brezhibno. Upravniki pisarnic in njihovi pisarji naj pazijo, kako bo starešina žigosal orožje in

če sumijo, naj sami kontrolirajo pregled in preizkusno streljanje. Vsak mesec naj se strelja z dvema puškama, dokler se ne pokvarita.

Ce se zgodi, da puške odpovedo v vojski, posebej še med bitko, in če se to dogodi zaradi nemarnosti upravnikov pisarnic in pisarjev, naj se jih biča, in to po goli zadnjici:

— gospodarju se naloži 25 udarcev ter se ga kaznuje z 2 zlatnikoma za vsako puško;

— starešina naj bo bičan, dokler se ne onesvesti;

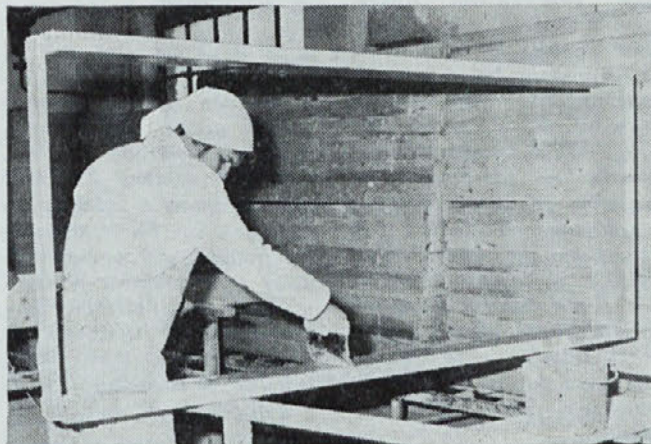
— višjega upravnika pisarnic se degradira v podoficirja;

— upravnike pisarnic se degradira v pisarje;

— pisarjem se za eno leto odvzame tedensko merico vodke, ki jim pripada.

Novemu gospodarju tovarne orožja Demidovu ukazujem, da za upravnike pisarnic in pisarje zgradi hiše, ki ne bodo slabše od hiše samega gospodarja. Če se pripeti, da bodo slabše, naj se Demidov ne razburja. Ukazal bom, da ga ubijejo.

Pripomba: Ta ukaz ruskega carja Petra Velikega (1682—1725) kaže, kako velik pomen so dali kakovosti in zanesljivosti v tistih časih. Ukaz je povzet po knjigi J. Sorin, A. Lebedev: Predavanje o zanesljivosti; druga predelana in izpopolnjena izdaja (Izdavačko podjetje »Znanje« 1968).

Novi reklamni filmi Jelovice

V okviru svojih propagandnih prizadevanj ter v težnji, da se uveljavi na širšem jugoslovanskem tržišču, je propagandna služba Jelovice naročila izdelavo treh novih reklamnih filmov za predvajanje na televiziji in v kinematografih. Vsi trije filmi so posneti v barvah, kopije za predvajanje v kinematografih so barvne, za potrebe televizije pa črno-bele. Dva

obogaten s posnetki iz delovnega procesa v tovarni. Film bo lahko kupcem, poslovnim partnerjem in obiskovalcem tovarne ustrezno predstavil ne samo stavbno pohištvo kot končni izdelek, temveč tudi delovni proces in kvaliteto dela, ki pelje do končnega izdelka, s katerim želi tovarna zadovoljiti kupca.

filma reklamirata stavbno pohištvo, eden pa montažne hiše.

Filme je posnelo podjetje Viba film v Ljubljani. Režirala pa sta jih režiserja kratkih in dokumentarnih filmov Jože Bevc in Milan Ljubič. Za filma sta napisala tudi scenarij, avtor scenarija za tretji film, ki je posvečen montažnim hišam, pa je Anita Sefer.

Vsi trije filmi so po zvrsti kratki igrani in v njih nastopajo znana manekenka Anka Senčar, igralka Demeter Bitenc, mlada igralka, diplomantka Akademije za gledališče, radio, film in televizijo Barbara Jakopič, manekenka Tatjana Bušljeta, znana slovenska anaterska igralka Tonja Ponebšek, mladi igralec Crt Kanoni ter še cela vrsta nastopajočih, ki je sodelovala zlasti pri snemanju reklamnega filma z delovnim naslovom Na trati. Snemanje, ki je bilo opravljeno maja in junija, je bilo v okolici Skofje Loke in Ljubljane.

Propagandna služba Jelovice želi z novimi reklamnimi filmi predstaviti kupcem svoj najnovejši proizvodni program za leto 1973. Ob tem velja omeniti še en filmski projekt, in sicer film o izdelavi in uporabi stavbnega pohištva. Del tega filma je bil že posnet med lanskoljetno olimpiado v Münchnu, kjer je Jelovica opremila s stavbnim pohištvom več zelo impozantnih stavb v olimpijski vasi. Tudi ti filmski posnetki so narejeni v barvah, in sicer na 16 mm filmskem traku. Posnel jih je snemalec Ivan Marincek. Posnetkom z olimpiade, ki so za zdaj še vedno delovna kopija, bo potrebno dodati ustrezen vsebinski okvir,

Odpiranje meja, zmanjševanje deviznih ovir, svobodnejše razpolaganje z devizami omogoča tudi prodor tujih proizvajalcev na naš trg, na katerem se bo kljub dokajšnji zasičenosti še vedno našel prostor za tistega, ki z močno propagando, licencami, intenzivnim pritiskom na kupce vpliva na potrošnikov okus, žep in seveda tudi na odločitve. (Kljub bogati izbiri, dolgoletni tradiciji in nesporni kvaliteti domačih sadnih sokov in drugih brezalkoholnih pijač, ki so dobile vrsto zlatih odličij, je prodor uvožene coca-cole in pepsi-cole uspel takorekoč čez noč, podobno lahko zapišemo o številnih cigaretah, raznih alkoholnih pijačah — le kdo še pije dobro staro slivovko, vsi hočejo whisky, čeprav umeten itd.).

Star pregovor pravi, da dober glas seže v deveto vas. To drži. Toda ne pozabimo, da se danes dober glas poslužuje vrste sredstev javnega informiranja, kot so časopisi, radio, film, televizija, oglasi, lepaki in podobno, da bi segl čim dlje. To pa z drugimi besedami pomeni, da je danes potrebno vzdrževati stalne stike z vsemi sredstvi javnega obveščanja ter jim posredovati čim več informacij ne samo tistih, ki imajo reklamni pomen, temveč tudi tistih, ki zadevajo splošna vprašanja delovne organizacije in kolektiva, sindikata, mladinske organizacije itd., kajti na ta način dosežemo, da informiranje javnosti ni le kričeca propaganda, temveč da dobiva človeške dimenzije s tem, da ne posvečamo pozornost samo izdelkom, temveč tudi tistim, ki jih proizvajajo, živim ljudem in vsem tistim človeškim težavam in radostim, ki so značilne za naš delovni vsakdan. Vest o tem, da se je kolektiv odpravil na izlet, ki ga je preživel v prijetnem vzdušju, da je poskrbljeno za otroke zaposlenih mater, da je v tovarni urejena družbena prehrana, ni nič manj pomembna od tiste, da je tovarna na primer pretekli teden izdelala sedemsto belih oken z naj sodobnejšimi senčili, ki so na voljo kupcem po ugodnih cenah.

Toliko za uvod. Morda se marsikateri propagandist ne bo strinjal z menoj, a na informativno in propagandno službo gledam prav tako z vidika informiranosti o delovnem kolektivu kot tudi informiranosti o izdelkih tega kolektiva. Kajti ne smemo pozabiti, da za vsemi izdelki stoji pridnost proizvajalcev. To so ljudje in človeški odnos do ljudi, ki ne smejo pasti v senco svojih izdelkov, je eden izmed prvih pogojev uspešne informativne dejavnosti.

Sedaj pa k filmu kot enemu izmed propagandnih medijev.

Znano je, da je najbolj uspešna propaganda tista, ki kombinira različne medije: časopisne vesti, članke in oglase, lepake in transparente, radijske in televizijske oglase, kinematografske in televizijske reklamne filme, diapozitive v kinematografih, propagandne brošure in prospekte. Vse to pa naj temelji na osnovi dobrih, cenejih in vsestransko uporabnih izdelkov, katerih življenjske naj po možnosti ne poteka od danes do jutri.

Film kot sredstvo propagande je že dolgo priznan v svetu, s pojavom televizije pa se je še bolj uveljavil. Skoraj ni dneva in oddaje, ki je ne bi spremljala tudi filmska reklama na televizijskih zaslonih. Ta zvrst propagiranja izdelkov sodi med najuspešnejše, a tudi najdražje. Ima to dobro lastnost, da v zelo kratkem času pokriva relativno veliko področje, ki nemalokrat presega meje ene republike ali enega govornega področja. Televizijska reklama je najuspešnejša pri izdelkih široke potrošnje, ki jih lahko kupite v sleherni trgovini, tako rekoč za vsakim vogalom ali pa vsaj v vsakem mestu. Uspešnost televizijske reklame pa ni v sorazmerju z njeno ceno, če gre za izdelke, ki jih ni moč kupiti v sleherni trgovini ali pa je prodajna mreža redka. V teh primerih prihaja bolj do izraza filmska reklama, ki jo vrtijo v kinematografih, kjer je neprimerno cenejša in jo lahko organiziramo tako, da se filmi predvajajo na širšem ali ožjem področju, ki ga ne posredno pokriva proizvajalec sam ali njegov poslovni partner, prodajalec, zastopnik in podobno. Tako je na primer nesmiselno usmeriti vso pozornost in sredstva v televizijsko reklamo izdelka, ki ga proizvajalec zaradi raznih vzrokov prodaja npr. samo v Skopju, Osijeku in Ljubljani, ker ima pač tam svoja skladišča in razvito prodajno mrežo. V teh primerih je neprimerno cenejše in bolj učinkovito, če je reklamna aktivnost usmerjena prek dveh lokalnih TV postaj, v Skopju in Ljubljani, ter obenem prek kinematografov v teh mestih, medtem ko je bolj smiselno območje

Ostjeka pokriti z reklamo v kinematografih kot pa s televizijskim predvajanjem za vso Hrvaško, ki se oddaja v Zagrebu.

Sodobna televizijska programska zasnova — žal ne moremo zapisati, da velja tudi za naše TV postaje — terja od naročnikov reklam, da izdelajo za svoje izdelke več kratkih različnih reklam, ki bi jih televizijski studio predvajal tako, da nikoli ne bi dal v program eno reklamo več kot 10-krat, nakar bi jo zamenjal z drugo reklamo istega naročnika, po izteku druge ali tretje reklame pa bi se zopet za nekaj oddaj povrnili k prvi. Na ta način se naročnik reklame — proizvajalec izogne temu, da se mu zaradi prevelike eksploatacije reklama spremeni v antireklamo, ki pri gledalcih vzbuja odpor do določenega izdelka in seveda s tem tudi do proizvajalca (npr. Iskrakonfon-gramofon, znan reklamni film, ki je vzbudil odpor slovenskih televizijskih gledalcev).

V času, ko je večji del domačega programa v črno-beli tehniki, ima kinematografska barvna reklama pomembno mesto, kajti barva kot element okusne opreme vrste sodobnih izdelkov ni samo pomemben prodajni, temveč tudi propagandni činitelj. Kot značilne primere naj omenim npr. Nartalas lasulje, ki jih Ilirija izdeluje v celi vrsti zelo učinkovitih in diskretnih barvnih odtentkov, ki pa na televizijskem zaslonu sploh ne prihajajo do veljave, medtem ko v kinu zaživijo v vsej svoji barvni lepoti. Enako velja za reklamo sodobnega programa stavbnega pohištva Jelovice, ki v barvah na kinematografskem platnu deluje neprimerno bolj bogato in učinkovito kot na malem televizijskem zaslonu. Toda to še vedno ne pomeni, da se je sedaj treba odreči televizijski reklamni v korist kinematografske. Nasprotno. Poiskati je treba možnosti, da se ti dve sicer sodobni propagandni veji med seboj prepletata in dopolnjujeta, kajti samo tako bomo dosegli največji učinek, ki je kombinacija tehnične kvalitete in barvne pestrosti z množično učinkovitostjo in naglo prodornostjo.

Milan Ljubič

**Sodelujte v glasilu
JELOVICA!**